

STORTINGET

Representantforslag 166 S

(2023–2024)

fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen, Ingvild Wetrhus Thorsvik
og Alfred Jens Bjørlo

Dokument 8:166 S (2023–2024)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen, Ingvild Wetrhus Thorsvik og Alfred Jens Bjørlo om å styrke Norges bilaterale forhold til Republikken Kina (Taiwan)

Til Stortinget

Bakgrunn

Republikken Kina (Taiwan) er i dag et av verdens ledende demokratier. Samtidig trues stabiliteten i Taiwan av et stadig mer aggressivt og fiendtlig Kina. Som verdens mest demokratiske stat har Norge et særskilt ansvar for å støtte demokratiforkjempere verden over. Forslagsstillerne er av den oppfatning at Norge må øke engasjementet og støtten til stater hvor liberale demokratiske verdier er under press, slik som Taiwan.

Likevel fører Norge i dag en restriktiv og isolasjonistisk politikk overfor Taiwan, i kontrast til blant annet USA og EUs medlemsstater. Taiwanere bosatt i Norge oppføres f.eks. som borgere fra Fastlands-Kina. Dette oppleves grovt fornærmende for de rundt 400 taiwanerne som oppholder seg i Norge. Taiwans tidligere utenriksminister Joseph Wu kritiserte i 2020 den norske praksisen med å kategorisere taiwanske studenter som kinesiske, og hevdet dette var i strid med FNs menneskerettserklæring artikkel 15 om «retten til en nasjonalitet». Forslagsstillerne er kritiske til diskrimineringen norske myndigheter fører overfor taiwanere i Norge, og ber om at praksisen avvikles.

Taiwan er blant verdens 20 største økonomier og verdensledende innenfor blant annet mikrochippro-

duksjon og liknende høyteknologi. Til tross for at Taiwan ikke er blant FNs offisielle medlemsland, er Taiwan likevel medlem av Verdens handelsorganisasjon (WTO). Siden Norge ikke anerkjenner Taiwan som en selvstendig stat, utsettes norske selskaper som opererer i og utenfor Taiwan, for dobbeltbeskatning.

Selv om de færreste land anerkjenner Taiwan som en selvstendig stat, har flere titalls land inngått bilaterale handelsavtaler for å forhindre dobbeltbeskatning, blant annet Sverige, Danmark og Tyskland. Forslagsstillerne mener det er på høy tid at Norge inngår en liknende avtale med Taiwan. Det følger av dobbeltbeskatningsavtaleloven at Norge kan inngå bilaterale skatteavtaler med en fremmed stats regjering. Taiwan er et eget tollområde og fullverdig medlem av WTO, og Norge kan derfor i likhet med flere andre OECD-land også inngå frihandelsavtaler med Taiwan. Forslagsstillerne viser også til at Norge gjennom EFTA-samarbeidet tidligere har inngått frihandelsavtaler og samarbeidserklæringer med stater som ikke er blant FNs offisielle medlemsland, henholdsvis Palestina og Kosovo.

Norges nærmeste naboland Sverige, Danmark og Finland har i dag representasjonskontor i Taipei. I 2002 ble det besluttet å legge ned det norske kontoret i byen. Bakgrunnen for dette var at den økonomiske situasjonen på Taiwan var i negativ utvikling, norsk eksport hadde stagnert og norske bedrifters interesse for Taiwan var betydelig redusert. Over 20 år senere er situasjonen annerledes. Norsk import og eksport med Taiwan har økt betydelig de siste 10 årene. Forslagsstillerne ser store muligheter for ytterligere samarbeid mellom norsk og taiwansk industri. Det vil være til hjelp for norske aktører å ha en norsk representasjon i Taiwan. Tettere økonomisk samarbeid vil forhåpentligvis også hjelpe Taiwan med videre politisk utvikling.

Det kinesiske presset overfor Taiwan er stort. Taiwansk etterretning anklaget Kina for omfattende påvirkning og spredning av desinformasjonskampanjer under presidentvalget tidligere i år. Samtidig har taiwanske myndigheter opparbeidet seg omfattende kunnskap og innsikt i håndtering av hybride trusler og desinformasjon som følge av flere år med hyppige kinesiske påvirkningsforsøk. I økende grad forsøker autoritære regimer, særlig Kina og Russland, å destabilisere liberale demokratier verden over. Det er avgjørende at Norge og landets allierte samarbeider tett for å motarbeide slik undergraving av etablerte styresett. Forslagsstillerne tar til orde for at det bør opprettes utvekslingsavtaler og forskningssamarbeid med Taiwan om blant annet påvirkning og hybride trusler.

Taiwan har over flere år ytret ønske om deltakelse og representasjon i flere multilaterale organisasjoner. Taiwans rettmessige deltakelse blir derimot blokkert av kinesiske myndigheter. Forslagsstillerne anser det som bekymringsfullt at Taiwan, en teknologisk høyborg med blant annet et av verdens mest velfungerende helsevesen, ikke får delta i internasjonale fora hvor taiwansk ekspertise og erfaring vil være svært verdifull.

Fra 2009 til og med 2016 var Taiwan fast representert i Verdens helseorganisasjons (WHO) årsmøte World Health Assembly (WHA) under delegasjonsnavnet *Kinesisk Taipei*. Siden 2017 har Taiwan vært ute-stengt fra WHA, etter krav fra Beijing. Det forelå fra WHO's hold ingen endringer i Taiwans helsepolitikk som kunne forklare dette fraværet. Taiwanske myndigheter har over flere år forsøkt å delta under WHA som observatørstat, men kinesisk diplomatisk press innad i WHO har resultert i opprettholdelse av utestengelsen.

Taiwan er også utestengt fra FNs luftfartsorganisasjon (ICAO), til tross for at taiwanske myndigheter over lengre tid har ytret ønske om igjen å få delta i organisasjonen. Taiwanske luftfartsmyndigheter er gjennom Taipei flyveinformasjonsregion (FIR) ansvarlige for over én million flyvninger, de fleste internasjonale, i tillegg til å sørge for trygg flytraffiksikkerhet i regionen. Taiwan mottar i stor grad oppdaterte ICAO-standarder og anbefalte praksiser gjennom diplomatiske allierte i organisasjonen.

Forslagsstillerne viser videre til Europaparlamentet, som i februar 2024 vedtok to resolusjoner om henholdsvis felles sikkerhets- og forsvarspolitik (2023/2119(INI)) og felles utenriks- og sikkerhetspolitikk (2023/2117(INI)). Europaparlamentet uttrykker bekymring over Kinas økende aggressive holdning overfor Taiwan, og resolusjonene oppfordrer EU til å ta ytterligere steg for å støtte Taiwan. Forslagsstillerne deler denne bekymringen om et stadig mer autoritært Kina.

Sentralt i resolusjonene står støtte til Taiwan i multilaterale organisasjoner. Kinas økende påvirkningskraft i disse har samtidig begrenset, og ytterligere ekskludert, Taiwan fra rettmessig og meningsfull deltakelse. Resolusjonene i Europaparlamentet kritiserer den kinesiske blokaden av Taiwan i multilaterale organisasjoner. Videre bes EU-kommisjonen og medlemsstatene om å støtte Taiwans rett til deltakelse i relevante internasjonale organisasjoner, slik som WHO, ICAO og FNs klimakonvensjon. Forslagsstillerne viser til at det er naturlig at Norge legger seg på samme linje som EU og europeiske allierte når det gjelder støtte til Taiwan og til taiwansk deltakelse internasjonalt.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen avvikle praksisen med at taiwanere bosatt i Norge blir omtalt som kinesiske statsborgere i Folkeregisteret.
2. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en bilateral skatteavtale med Republikken Kina (Taiwan).
3. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å reetablere et norsk representasjonskontor i Taipei.
4. Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for å opprette utvekslingsavtaler og forskningssamarbeid med Republikken Kina (Taiwan).
5. Stortinget ber regjeringen støtte opp om Republikken Kina (Taiwan) sin deltakelse i multilaterale organisasjoner, der dette er relevant.

4. juni 2024

Guri Melby

Ola Elvestuen

Ingvild Wetrhus Thorsvik

Alfred Jens Bjørlo